

HET VELDERSBOSCH

door B. STOFFEL.

Dit landgoed met ongeveer 200 ha bosch gelegen in de gemeente Liempde bij Boxtel werd in 1809 gekocht door Baron Senarclens de Grancy uit de nalatenschap van prins Frederik van Salm Kyrbourg. In 1834 werd het gekocht door Johannes Diepen op „Voorburg” te Vught en in 1850 kwam het in handen van den heer Johannes Franciscus van Boeckel van Rumft, de grootvader van de tegenwoordige eigenaren. In 1794 staat het reeds op een kadasterkaart beschreven als beplant met opgaande eiken en beukenlanen, dennebosschen en schaarhout.

Toen het in 1850 in handen kwam van de familie van Boeckel van Rumft was het landgoed geheel kaal geslagen en het is interessant te zien hoe in 80 jaar tijds een bosch zich herstelt wanneer de oude boschgrond in kracht is gebleven. ”

Dit bosch is voor ons land merkwaardig omdat eik en fijnspar overvloedig en Pinus silvestris slechts weinig voorkomt. Het maakt op verschillende plekken den indruk van natuurbosch. Toen ik het in Juni bezocht was mijn indruk ongemeen gunstig, overal werkzame boschgrond, overal opslag van fijnspar en eik en iedere open plek ingenomen door elshout, lijsterbes, varens enz. Heide, pinmos en boschbessen kwamen slechts sporadisch voor.

Dit is inderdaad een bosch dat zichzelf verjongt en levenskracht behoudt zonder bemoeiing van menschen; hier is stobbenrooien overbodig en grondbewerking als schadelijk te beschouwen.

Tot voor weinig jaren was de grondwaterstand er 's winters te hoog, maar sedert men door beteren afvoer den waterstand heeft verbeterd is dit merkbaar ook den boomgroei ten goede gekomen.

Enkele boschwegen zijn met Canada-populieren bezet wat op de ontwikkeling van de omringende jonge begroeiing niet gunstig zal werken. Gescheurd weiland heeft men met populieren op 7 m afstand beplant en wilgenstek voor de Zuiderzee als ondercultuur. De eigenaar verwachtte van de opbrengst zooveel dat deze de landpacht van een boerenbedrijf zou overtreffen. Ik zag inderdaad een bosch van 30-

jarige populieren die in den a.s. winter zouden geveld worden en een lengte hadden van ruim 30 m.

Deze peppelcultuur deed mij echter te veel aan landen tuinbouwbedrijf denken om haar met het begrip boschbouw te vereenzelvigen; ook is dit alleen goed uitvoerbaar op vruchtbare en vochtig gelegen grond.

Toen ik in de buurt van 's-Hertogenbosch de door rupsen van den satijnvlinder kaalgevreten eikeboomen zag en zelfs populieren en appelboomen kaal stonden als in den winter, vreesde ik het ergste voor het bosch bij den huize „Velder” maar gelukkig bleek mijn vrees ongegrond. De eigenaars meenden dat dit te danken was aan de massa insekten-etende vogels die in het Veldersbosch leven. Gezien den prachtigen boschbodem is daar zeker voedsel in overvloed voor een uitgebreiden vogelstand en moet daar het dierenleven wel in beter evenwicht zijn dan op de kale vlakten rondom Brabant's hoofdstad.

Wat een boschbouwer die het Veldersbosch bezoekt zal opvallen, is het geringe aantal zware naaldhoutstammen die dit bosch bevat tegenover de jonge begroeiing.

Het meerendeel der zware eiken groeit als laanboomen op. De boscheiken zijn grootendeels nog jong en zullen later hier en daar veel opschietend naaldhout verdringen. Overigens is het merkwaardig te zien hoeveel fijnsparren zich door de eiketakken weten op te werken en er boven uitkomen. Douglas, Abies grandis en Larix leptolepis, die men hier nog niet aantreft, zullen op den duur een geweldige groeikracht kunnen ontwikkelen.

Dit in alle opzichten „Duitsche Plenterwald” zal zonder vakkundige leiding in de toekomst moeilijk te behandelen zijn. Onder de tegenwoordige leiding zal meer en meer jong bosch ontstaan en op den duur een te kort aan boschkapitaal (zwaar hout) worden waargenomen. De boschgrond zal in goeden toestand blijven omdat iedere holle plek weer volgroeit, maar de indruk dien ik kreeg dat de jaarlijksche velling grooter is dan de aangroei, kan alleen worden gecontroleerd door een serieuze inventarisatie en hermeting binnen geregelde perioden.

Ik vermoed dat een groepeerings der soorten voor dit bosch een belangrijke vergrooing van de houtproduktie zal blijken. De groote verspreiding van opgaande eiken door het naaldhout heen zou moeten plaatsmaken voor groepsgewijze planting. Groepen van 100 tot 200 stuks van één soort. Het loofhout eik en beuk, op de gunstigste plaatsen afgewisseld door groepen fijnspar; lariks, douglas, zilverspar en A. grandis op de meer droge gronden; de oude boschgrond zal op de meeste plaatsen wel voor ondergroeiing van struikgewas zorgen.

Zulk een groepeerings komt de groeiwijze in het natuur-

bosch het meest nabij en is langzamerhand wel tot stand te brengen. Deze groeiwijze vergemakkelijkt ook de inventarisering en periodieke meting der boomen.

Het Veldersbosch kan inderdaad een voorbeeld ter navolging worden voor ons Nederlandsch bosch, het beeld dat van Schermbeek 30 jaar geleden reeds voor oogen stond.

Ik was de heeren van Boeckel zeer dankbaar dat zij mij in de gelegenheid hadden gesteld deze ideale boschontwikkeling gade te slaan.